

УТВЪРДИЛ:
ДИАНА ЗАХАРИЕВА
ДИРЕКТОР/ЦСОП



ПРАВИЛНИК
ЗА УСТРОЙСТВОТО И ДЕЙНОСТТА
НА ЦЕНТЪРА
ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА-ГАБРОВО
ЗА УЧЕБНАТА 2025 / 2026 ГОДИНА

*Приета на заседание на заседание на Педагогически съвет с Протокол №8/ 09.09.2025г.
Габрово, 2025 г*

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С този правилник се уреждат функциите, дейностите, структурата, управлението, организацията на обучителния процес и на дейността на центровете за специална образователна подкрепа, наричани по нататък „центровете“.

Чл. 2. (1) Центровете за специална образователна подкрепа са центрове за подкрепа за личностно развитие, създадени по реда на Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), които извършват:

1. диагностична, рехабилитационна, корекционна и терапевтична работа с деца и ученици, за които оценката на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование е установила, че съобразно образователните им потребности може да се обучават в център за специална образователна подкрепа;

2. педагогическа и психологическа подкрепа;

3. прилагане на програми за подкрепа и обучение за семействата на децата и учениците по т. 1;

4. обучение на деца и ученици по т. 1 в задължителна предучилищна и училищна възраст и професионално обучение за придобиване на първа степен на професионална квалификация и/или за придобиване на квалификация по част от професия.

(2) Центровете могат да извършват и дейности на ученическо общезитие, чиято дейност не се организира от училище, при необходимост и при наличие на материална база в съответствие с държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие.

Чл. 3. (1) Центровете са юридически лица, второстепенни разпоредители с бюджет към министъра на образованието и науката или към кмета на общината със седалище – населеното място, на чиято територия осъществяват дейността си.

(2) Центровете ползват имоти – публична държавна или публична общинска собственост.

Чл. 4. Центровете се финансират със средства от:

1. държавния бюджет чрез бюджета на Министерството на образованието и науката или чрез общинския бюджет;

2. собствени приходи;

3. други източници.

Глава втора

ФУНКЦИИ И ДЕЙНОСТИ

Чл. 5. Центровете функционират във връзка и взаимодействие с другите образователни институции в системата на предучилищното и училищното образование, със специализираните институции за деца, със социалните услуги в общността, с родителите и с обществото.

Чл. 6. Центровете осъществяват диагностична, рехабилитационна, корекционно-терапевтична, образователна, консултативна и координираща функции в областта на обучението и подкрепата за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности.

Чл. 7. В областта на диагностичната функция центровете извършват следните дейности:

1. идентифициране на силните страни на децата и учениците, затрудненията, свързани с развитието, обучението и поведението им, и причините за тяхното възникване;
2. извършване на оценка на функционирането на децата и учениците;
3. определяне на вида и формата на обучение;
4. извършване на наблюдение и оценка на развитието на детето или ученика;
5. участие при необходимост със свои специалисти в екипи за подкрепа за личностно развитие в детски градини и училища и/или в регионални екипи за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности в регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование при оценката на индивидуалните потребности на децата и учениците.

Чл. 8. В областта на рехабилитационната и корекционно-терапевтичната функция центровете извършват следните дейности:

1. коригиране и компенсиране на затрудненията на децата и учениците за постигане на очакваните резултати от обучението;
2. осъществяване на групова и/или индивидуална терапия и рехабилитация (психологическа подкрепа, логопедична подкрепа, арттерапия, кинезитерапия, и други) и на занимания по интереси (ателиета по интереси, музикални занимания, спортни занимания и други) като част от подкрепата за личностно развитие за оптимално развитие на силните страни и способностите на децата и учениците;

3. разработване на програми за участие на родителите в специалната образователна подкрепа и рехабилитационния процес на децата и учениците.

Чл. 9. В областта на образователната функция центровете извършват следните дейности:

1. обучение на деца и ученици със специални образователни потребности в задължителна предучилищна и училищна възраст;
2. професионално обучение за придобиване на първа степен на професионална квалификация и/или за придобиване на квалификация по част от професия;
3. подготовка на децата и учениците за социално включване и за професионална реализация;
4. участие при изготвянето на индивидуалните учебни планове и индивидуални учебни програми за обучение на учениците със специални образователни потребности от екипите за подкрепа за личностно развитие в училищата;
5. разработване на дидактични материали за подпомагане на обучението и за подкрепа на развитието на деца и ученици със специални образователни потребности;
6. разработване на програми за участие на родителите в специалната образователна подкрепа на децата и учениците на образователния процес.

Чл. 10. В областта на консултативната функция центровете извършват следните дейности:

1. организиране и провеждане на консултации на педагогически специалисти от детските градини и училищата по отношение на изготвянето на планове за подкрепа, индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми на ученици с множество увреждания, които ще се обучават в центрове за специална образователна подкрепа;
2. предоставяне на методическа подкрепа за работа с деца и ученици със специални образователни потребности на детски градини и училища;
3. запознаване на родителите с организацията на образователния процес и на подкрепата за личностно развитие, както и с конкретни начини за подкрепа на самоподготовката на децата им;
4. консултиране на родителите за усвояване на различни похвати на работа и общуване и за подкрепа на социалното включване на децата им, както и за използване на специализирана литература;
5. информирание на родителите за използването на различни видове терапия – арттерапия, музикотерапия, кинезитерапия, сензорна стимулация и други, като част от допълнителната подкрепа на децата им;

6. консултиране на учениците със специални образователни потребности и техните родители за възможностите за професионално обучение и последваща професионална реализация.

Чл. 11. В областта на координиращата функция центровете извършват следните дейности:

1. координиране с екипите за подкрепа за личностно развитие и с регионалните екипи за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности на дейностите, свързани с оценката на индивидуалните потребности на децата и учениците за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие;

2. координиране с екипите за подкрепа за личностно развитие в детските градини и училищата изпълнението на плановете за подкрепа, индивидуалните учебни планове и индивидуалните учебни програми на децата и учениците със специални образователни потребности, които се обучават в центровете;

3. организиране и координиране на екипни срещи и съвместни дейности с екипите за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности от детските градини и училищата;

4. развиване на разнообразни форми на сътрудничество с институции, с физически лица и с юридически лица с нестопанска цел за подпомагане предоставянето на подкрепа за личностно развитие и на социалното включване на децата и учениците със специални образователни потребности

Глава трета

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБРАЗОВАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС И НА ПОДКРЕПАТА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

Чл. 12. Обучението на децата и учениците със специални образователни потребности в центровете се организира съгласно ЗПУО, държавния образователен стандарт за приобщаващото образование и в съответствие с:

1. индивидуални учебни планове съгласно държавния образователен стандарт за учебния план, утвърдени от директорите на училищата, в които учениците са записани, и съгласувани с директорите на центровете;

2. индивидуални учебни програми, разработени от учителите по съответните учебни предмети и от специалистите в екипите за подкрепа за личностно развитие на учениците съгласно учебните програми по общообразователните учебни предмети, утвърдени от

директорите на училищата, в които учениците са записани, и съгласувани с директорите на центровете;

3. познавателни книжки, учебници и учебни комплекти, утвърдени от министъра на образованието и науката;

4. учебни планове и програми за професионално обучение за ученици със специални образователни потребности съгласно Закона за професионалното образование и обучение и държавните образователни стандарти за придобиването квалификации по професии.

Чл. 13. (1) Образователният процес се организира в учебни години, които включват учебно и неучебно време.

(2) Учебната година е с продължителност 12 месеца и започва на 15 септември.

(3) Учебното време за всички форми на обучение се организира в учебни срокове, учебни седмици, учебни дни и учебни часове.

Чл. 14. (1) Учебното време на учениците с умствена изостаналост и множество увреждания се определя съгласно броя на учебните седмици в рамковия учебен план за съответния клас.

(2) Броят на учебните часове в индивидуалните учебни планове на учениците с умствена изостаналост и множество увреждания за всеки учебен предмет не може да е по-голям от броя на учебните часове за всеки учебен предмет в училищния учебен план, като общият брой на учебните часове в раздел А на индивидуалния учебен план не може да е повече от 22 учебни часа седмично.

Чл. 15. Организацията на учебния ден включва:

1. целодневна организация на учебния ден от I до VII клас – групи I-IV клас и групи V-VII клас;

2. полудневна организация на учебния ден в групи/паралелки от VIII до XII клас – профилирани паралелки или паралелки за професионално обучение.

Чл. 16. Продължителността на учебните часове и междучасията се определят с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

(2) Началото на учебния ден се определя в правилника за вътрешния трудов ред на съответния център.

Чл. 17. (1) Центърът осъществява дейността си в съответствие с дневно разписание на образователния процес и с график на дейностите, приети от педагогическия съвет и утвърдени от директора.

(2) Дневното разписание на образователния процес разпределя учебното време за деня и съдържа:

1. брой учебни часове на паралелките и групите;

2. брой часове на група за целодневна организация на учебния ден;

3. брой часове за терапевтична и рехабилитационна работа.

(3) Обучението се провежда по седмично разписание, а допълнителната подкрепа за личностно развитие (терапевтичните дейности) се провежда по график на терапевта, съобразен с индивидуалния учебен план на ученика.

Чл. 18. (1) Дейностите в центъра се провеждат в съответствие с графика за учебното време и ваканциите за учебната година, утвърден от министъра на образованието и науката.

(2) Ваканциите може да се използват за занимания в паралелките и групите по чл. 17, ал. 2, т. 1 по препоръка на координиращия екип в центъра и със съгласието на родителите.

Чл. 19. (1) Допълнителната подкрепа за личностно развитие в центъра се провежда като:

1. индивидуална и/или групова работа – с деца и ученици със специални образователни потребности от паралелките и групите по чл. 17, ал. 2, т. 1 в центъра;

2. индивидуална и/или групова работа с деца и ученици със специални образователни потребности, които се обучават в детски градини и училища.

(2) При формирането на групите се отчита равнището на психо-физическото развитие, съотнесено към възрастовата норма, позволяващо достигане на целите, заложи в учебния план и плана за подкрепа на ученика. Под внимание се взема и наличието на развитие, по-ниско от възрастовата норма, забавен темп или неравномерност на овладяване на познавателните процеси, затрудняващи усвояването на учебното съдържание и училищната адаптация.

(3) Индивидуалната или групова терапевтична подкрепа може да се провежда от специалиста в определен учебен час в групата или паралелката, от която са учениците, съвместно с ръководителя/учителя на групата/паралелката.

(4) Терапевтична подкрепа на ученик при необходимост може да се провежда съвместно от двама и повече специалисти.

Глава четвърта

СТРУКТУРА И УПРАВЛЕНИЕ

Чл. 20. Дейността на центъра е структурирана в четири направления:

1. специална образователна подкрепа – организиране на обучение на учениците със специални образователни потребности в паралелки и групи;

2. специална психолого-педагогическа подкрепа – диагностична, рехабилитационна, корекционна и терапевтична работа, при условия и по ред, определени в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование;

3. организационно-методическа дейност – взаимодействие с детски градини и училища и с други образователни институции в системата на предучилищното и училищното образование, със специализирани институции за деца, със социални услуги в общността, с родителите;

4. административно-финансова и стопанска дейност.

Чл. 21. (1) За осъществяването на специална психолого-педагогическа подкрепа в центъра – диагностична, рехабилитационна, корекционна и терапевтична работа, със заповед на директора се създава координиращ екип, при условия и по ред, определени в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл. 22. (1) Центърът се ръководи и представлява от директор.

(2) Освен уредените в Закона за предучилищното и училищното образование директорът на центъра има и следните правомощия:

1. организира, контролира и отговаря за цялостната дейност на центъра;
2. представлява институцията пред органи, организации и лица и сключва договори с юридически и физически лица по предмета на дейност в съответствие с предоставените му правомощия;
3. координира и контролира цялостната дейност на учители, специалисти и други служители в центъра;
4. организира периодични срещи с ръководствата на детските градини и училищата, в които са записани децата и учениците със специални образователни потребности, за съвместно решаване на проблемите и обсъждане на резултатите от обучението и рехабилитацията;
5. осъществява взаимодействие с институциите, органите и организациите във връзка с дейността на центъра;
6. издава правилник за дейността на ЦСОП и вътрешния трудов ред;
7. контролира и отговаря за правилното водене и съхраняване на задължителните документи на центъра;
8. осигурява спазването и прилагането на държавните образователни стандарти по отношение на дейността на центъра;
9. анализира и отчита цялостната дейност на центъра и предоставя информация на Регионалното управление на образованието;
10. председател е на педагогическия съвет и осигурява изпълнението на взетите от

него решения;

11. ръководи разработването на проекти и програми на центъра за реализиране на държавната политика за обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците по отношение на дейността на центъра;
12. утвърждава плановете и графици за работа на специалистите в центъра и програмите за квалификация на педагогическите специалисти;
13. прилага разпоредбите на трудовото законодателство по отношение на служителите на центъра;
14. съставя проект на бюджет и го предлага на финансиращия орган за утвърждаване;
15. разпорежда се с бюджета на центъра и отговаря за законосъобразното, целесъобразното и икономичното разходване на финансовите средства;
16. сключва, изменя и прекратява трудови договори с педагогическите специалисти и с останалите служители в центъра и утвърждава длъжностните им характеристики;
17. изготвя и утвърждава длъжностното разписание и утвърждава поименното щатно разписание на длъжностите и работните заплати;
18. изготвя и утвърждава списък-образец № 3 съгласно държавния образователен стандарт за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование;
19. извършва преподавателска работа и/или терапевтична в съответствие с нормите за преподавателска заетост;
20. създава организация за осигуряване на необходимите материални, финансови и човешки ресурси за обучението и за общата и допълнителната подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности;
21. създава условия за повишаване на квалификацията на служителите на центъра;
22. разпорежда се с финансовите средства при спазване на действащата нормативна уредба;
23. осигурява безопасни условия за възпитание, обучение и труд; отговаря за осигуряването на специална образователна подкрепа на децата и учениците и за тяхната сигурност;
24. съдейства на компетентните органи при извършване на проверки в центъра;
25. осъществява взаимодействие с регионалното управление на образованието и с регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование;
26. участва при разработване и обсъждане на нормативни актове и документи по компетентност;
27. сключва договори при необходимост за други дейности на центъра;

28. организира и контролира поддържането на актуална информация на интернет страницата на центъра;

29. изпълнява и други функции, възложени му с нормативни и административни актове.

(3) Директорът осъществява контакти и взаимодействие с национални и международни институции и организации във връзка с цялостната дейност на центъра.

(4) При отсъствие на директора за срок, който е по-малък от 60 календарни дни, той се замества от заместник-директора, а при невъзможност – от определен педагогически специалист от центъра, със заповед, в която се посочват обемът на работата и правомощията му по време на отсъствието на директора.

Чл. 23. Главният счетоводител:

1. организира съставянето на проекта на бюджет на центъра;
2. организира и контролира финансовата и счетоводната дейност на центъра.

Чл. 24. (1) Педагогическият съвет на центъра като специализиран орган за разглеждане и решаване на основни педагогически въпроси:

1. приема вида и формите на обучение;
2. приема мерки за повишаване качеството на обучение
3. приема годишния план за дейността на центъра;
4. предлага на директора разкриване на групи за занимания по интереси;
5. участва със свои представители в създаването и приемането на етичен кодекс на общността в центъра;
6. запознава се с бюджета на центъра, както и с отчетите за неговото изпълнение;
7. периодично, най-малко два пъти през учебната година, проследява и обсъжда нивото на специалната образователна подкрепа и специалната психолого-педагогическа подкрепа и взема решения по отношение на резултатите от обучението и от терапевтичните и рехабилитационни дейности;
8. приема графици и планове, свързани с дейността на центъра;
9. упражнява и други правомощия, определени с нормативен акт.

(2) Педагогическият съвет на центъра включва в състава си директора, специалните учители и другите специалисти с педагогически функции.

(3) При необходимост в заседанията на педагогическия съвет с право на съвещателен глас могат да участват директори, учители, координатори и членове на екипи за личностно развитие в детските градини и училищата, работещи с деца и ученици със специални образователни потребности от тези детски градини и училища, както и родители на деца и ученици със специални образователни потребности, подпомагани в центъра.

(4) Директорът е председател на педагогическия съвет и осигурява изпълнение на решенията му.

(5) Педагогическият съвет на центъра се свиква на редовно заседание не по-малко от четири пъти в рамките на учебната година.

(6) Извънредно заседание на педагогическия съвет се свиква от директора или по писмено искане до него на не по-малко от 1/3 от числения му състав.

(7) Решенията на педагогическия съвет се приемат с мнозинство повече от половината от числения състав.

(8) Решенията на педагогическия съвет могат да се отменят от самия съвет с мнозинство повече от 2/3 от числения му състав или от началника на регионалното управление на образованието.

(9) За всяко заседание на педагогическия съвет се води протокол.

(10) Заседанията на педагогическия съвет се провеждат в извънучебно време.

Глава пета

ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАБОТАТА

Чл. 25. Организацията на дейността в центъра се осъществява в съответствие с разпоредбите на този правилник и на правилника за вътрешния трудов ред.

Чл. 26. (1) Центърът работи по годишен план, утвърден от директора.

(2) В годишния план се включват:

1. темите и графикът за заседанията на педагогическия съвет;
2. дейностите за постигане на резултатите от обучението, от терапевтичния и рехабилитационния процес;
3. дейностите на групите за занимания по интереси;
4. дейностите по осъществяване на вътрешен контрол;
5. дейностите за взаимодействие с родители, институции и организации;
6. дейностите, свързани с повишаване на квалификацията на специалистите.

Чл. 27. Центърът осъществяват дейността си чрез екип от специалисти, в който се включват учители-специални педагози, учители по професионална подготовка, психолози, логопеди, рехабилитатори, арттерапевти, социални педагози и други специалисти при необходимост, както и чрез други служители в центъра.

Чл. 28. Общите изисквания към педагогическите и другите специалисти, работещи в центъра, са:

1. познаване на видовете увреждания и нарушения в развитието, техните причини и симптоми;
2. познаване на влиянието, което индивидуалните потребности на детето или ученика оказват върху семейството и как това влияние рефлектира върху самото дете или ученик;
3. признаване на водещата роля, която семейството играе в живота и развитието на детето и в неговото изграждане като личност;
4. притежаване на познания за извършване на оценка на детското развитие, за събиране на информация от различни източници и за подбор на подходящ инструментариум за оценка;
5. притежаване на познания за интерпретиране, обобщаване и представяне на резултати те от оценката на членовете на екипа и на родителите;
6. притежаване на знания и умения за работа в и с координиращия екип, за обмен на информация и знания с всички специалисти в центъра;
7. притежаване на знания и умения за използване на резултатите от оценката за формулиране на желани резултати и за предлагане на ефективни дейности за изпълнение на плана за подкрепа на ученика;
8. допълване на плана за подкрепа на ученика при необходимост с активното участие на родителите;
9. притежаване на умения за работа в партньорство с родителите, за насърчаване на взаимодействието дете-родител-учител, за консултиране и свързване на родителите с налични ресурси и услуги в общността, включително при напускане на центъра.

Чл. 29. Центърът води и съхранява задължителните документи в съответствие с държавния образователен стандарт за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование.

Чл. 30. Работното време на служителите в центъра е 8 часа при 5-дневна работна седмица.

Чл. 31. Служителите, специалистите и останалият персонал в центъра изпълняват възложените им задачи съобразно утвърдени от директора длъжностни характеристики.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

Параграф единствен. Този правилник се издава на основание чл. 49, ал. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование.